

УДК 336.722.142:336.711
DOI: 10.31732/2663-2209-2026-81-143-148

Дата надходження: 28.02.2026
Дата прийняття до друку: 20.03.2026
Дата публікації: 30.03.2026

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

РОЗВИТОК ПРИВАТНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИНКУ УКРАЇНИ: РОЛЬ ЗАОЩАДЖЕНЬ ТА ЦИФРОВИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Олексій Богодюк

Аспірант кафедри національної економіки та фінансів, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: bohodiukoo@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7551-9889>

DEVELOPMENT OF THE PRIVATE INVESTMENT MARKET OF UKRAINE: THE ROLE OF HOUSEHOLD SAVINGS AND DIGITAL FINANCIAL INSTRUMENTS

Oleksii Bohodiuk

Postgraduate student of the National economy and Finance Department, KROK University, Kyiv, Ukraine, e-mail: bohodiukoo@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7551-9889>

Анотація. У статті досліджено роль заощаджень населення та цифрових фінансових інструментів у розвитку приватного інвестиційного ринку України в умовах економічної нестабільності та трансформації фінансового сектору. Обґрунтовано, що заощадження домогосподарств є одним із ключових внутрішніх джерел інвестиційних ресурсів, здатних забезпечити довгострокове економічне зростання країни за обмеженого доступу до зовнішнього фінансування. Особливу увагу приділено впливу цифровізації фінансових послуг на заощаджувально-інвестиційну поведінку населення.

У роботі проаналізовано сучасні тенденції використання мобільного банкінгу, онлайн-інвестиційних платформ та автоматизованих механізмів накопичення, які сприяють підвищенню доступності фінансових інструментів і зниженню бар'єрів входу на приватний інвестиційний ринок. Показано, що цифрові фінансові інструменти не лише стимулюють регулярність заощаджень, але й формують передумови для активнішого залучення коштів населення до інвестиційного обігу, зокрема через альтернативні фінансові інструменти.

Методологічною основою дослідження стали методи статистичного та порівняльного аналізу, узагальнення наукових публікацій, а також аналіз емпіричних даних щодо структури заощаджень і динаміки приватних інвестицій в Україні. На основі отриманих результатів визначено ключові обмеження розвитку приватного інвестиційного ринку, серед яких недостатній рівень фінансової та цифрової грамотності населення, низький рівень довіри до фінансових інститутів та регуляторні ризики.

Зроблено висновок, що ефективна стратегія розвитку приватного інвестиційного ринку України має ґрунтуватися на комплексному поєднанні цифровізації фінансових послуг, підвищення фінансової грамотності населення та формування стимулів для довгострокового інвестування заощаджень. Реалізація таких підходів сприятиме мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів і посиленню їхнього впливу на економічний розвиток країни.

Ключові слова: приватний інвестиційний ринок, заощадження населення, цифрові фінансові інструменти, мобільний банкінг, інвестиції.

Формул: 0, рис.: 1, табл.: 0, бібл.: 11

Abstract. The article examines the role of household savings and digital financial instruments in the development of the private investment market of Ukraine under conditions of economic instability and transformation of the financial sector. It is substantiated that household savings represent one of the key domestic sources of investment resources capable of ensuring long-term economic growth in the context of limited access to external financing. Particular attention is paid to the impact of financial digitalization on the savings and investment behavior of the population.

The paper analyzes current trends in the use of mobile banking, online investment platforms, and automated saving mechanisms, which contribute to increasing the accessibility of financial instruments and reducing entry barriers to the private investment market. It is demonstrated that digital financial instruments not only stimulate the regularity of savings but also create prerequisites for more active involvement of household funds in investment activities, including through alternative financial instruments.

The methodological framework of the study is based on statistical and comparative analysis, generalization of scientific publications, and the analysis of empirical data on the structure of household savings and the dynamics of private investment in Ukraine. Based on the results obtained, the key constraints on the development of the private

investment market are identified, including the insufficient level of financial and digital literacy of the population, a low level of trust in financial institutions, and regulatory risks.

The study concludes that an effective strategy for the development of the private investment market in Ukraine should be based on a comprehensive combination of digitalization of financial services, enhancement of financial literacy, and the creation of incentives for long-term investment of household savings. The implementation of these approaches will contribute to the mobilization of domestic investment resources and strengthen their impact on the country's economic development.

Keywords: *private investment market, household savings, digital financial instruments, mobile banking, investments.*

Formulas: 0, **fig.:** 1, **tab.:** 0, **bibl.:** 11

Вступ. Цифровізація стала одним із найпотужніших чинників трансформації сучасної економіки. Вона відкриває доступ до нових ринків, спрощує фінансові операції та робить бізнес-процеси ефективнішими. Завдяки цифровим технологіям зростає продуктивність праці, з'являються нові професії та розширюються можливості для дистанційної роботи. Однак ці переваги не завжди розподіляються рівномірно між різними соціальними групами та регіонами, що створює ризики посилення економічної нерівності. (Саволайнен І. 2025)

У статті розглянуто основні та побічні ефекти, розглядаючи які стає зрозуміло, що цифровізація може як зменшувати, так і поглиблювати нерівність, залежно від того, як саме вона впроваджується. Якщо держави та компанії спрямовують зусилля на рівномірний розвиток цифрової інфраструктури, навчання населення та забезпечення доступності технологій, цифрова трансформація може стати інструментом вирівнювання та покращення економічних можливостей. Однак за відсутності таких заходів розрив між розвиненими та малозабезпеченими групами лише зростатиме, створюючи нові виклики для суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження показують, що заощадження населення є ключовим джерелом внутрішніх інвестиційних ресурсів в економіці та формують основу для фінансування як реального сектору, так і фінансового ринку. Автори відзначають, що для ефективного перетворення накопичень у інвестиції необхідно сприяти диференціації фінансового ринку та створити відповідні умови для

домогосподарств. (Gunbir Singh Baveja, Aaryavir Verma 2024).

Аналіз тенденцій фінансової грамотності показує, що зростання обізнаності населення корелює з більш активною ощадною та інвестиційною поведінкою. Це важливо для розуміння ролі цифрових інструментів у формуванні накопичень і їхньому подальшому інвестуванні (Кізіма Т. 2025).

Аналітика українських джерел показує тенденцію поступової диверсифікації заощаджень: українці зменшили частку банківських депозитів, але активізували інвестиції в облігації внутрішньої державної позики, що відображає зміну пріоритетів у заощаджувально-інвестиційній поведінці населення. (Голобородько Я. 2025)

У сучасних умовах цифрової трансформації фінансового сектору мобільний банкінг стає ключовим каналом взаємодії між банками та клієнтами, значно розширюючи можливості управління особистими фінансами та заощадженнями. Як зазначає Nicolas Miachon, розвиток мобільних банківських сервісів супроводжується активним впровадженням штучного інтелекту, персоналізованих фінансових рекомендацій, інтеграцією різних фінансових послуг у межах єдиних цифрових платформ та підвищенням рівня безпеки фінансових операцій. Такі технологічні рішення сприяють підвищенню зручності користування фінансовими сервісами, стимулюють залучення нових користувачів та розширюють можливості використання мобільних додатків для накопичення та інвестування коштів населення (Miachon, 2026).

Метою цієї статті є дослідження та аналіз впливу заощаджень населення та цифрових фінансових інструментів на розвиток приватного інвестиційного ринку України. Особлива увага приділяється оцінці ролі цифрових фінансових сервісів у формуванні заощаджень домогосподарств, їх трансформації в інвестиційні ресурси та впливу на активізацію внутрішніх інвестиційних потоків. У межах дослідження передбачено визначення ефективності механізмів автоматизованих заощаджень і розробку рекомендацій щодо підвищення привабливості приватного інвестиційного ринку України.

Для досягнення поставленої мети використано комплекс кількісних і якісних методів дослідження, зокрема статистичний аналіз для оцінки динаміки заощаджень населення та інвестиційних потоків, порівняльний аналіз для вивчення міжнародного досвіду використання цифрових фінансових інструментів, метод кейс-стаді для аналізу практичних прикладів впровадження автоматизованих механізмів заощаджень, а також опитування користувачів цифрових фінансових сервісів з метою оцінки їхнього

впливу на інвестиційну поведінку населення.

Виклад основного матеріалу.

Цифровізація фінансового сектору істотно трансформує механізми формування та використання заощаджень населення, змінюючи роль домогосподарств у розвитку приватного інвестиційного ринку. У сучасних умовах заощадження дедалі частіше розглядаються не лише як форма збереження доходів, а як потенційне джерело внутрішніх інвестиційних ресурсів, здатних підтримувати економічну стабільність і розвиток країни. Використання цифрових фінансових інструментів, зокрема мобільного банкінгу, онлайн-інвестиційних платформ та автоматизованих сервісів накопичення, сприяє підвищенню доступності фінансових послуг для широких верств населення. Це знижує бар'єри входу на інвестиційний ринок, скорочує транзакційні витрати та стимулює регулярну заощаджувальну поведінку. У результаті відбувається поступовий перехід від традиційних форм зберігання коштів до більш активних інвестиційних стратегій. (Global Findex 2025)

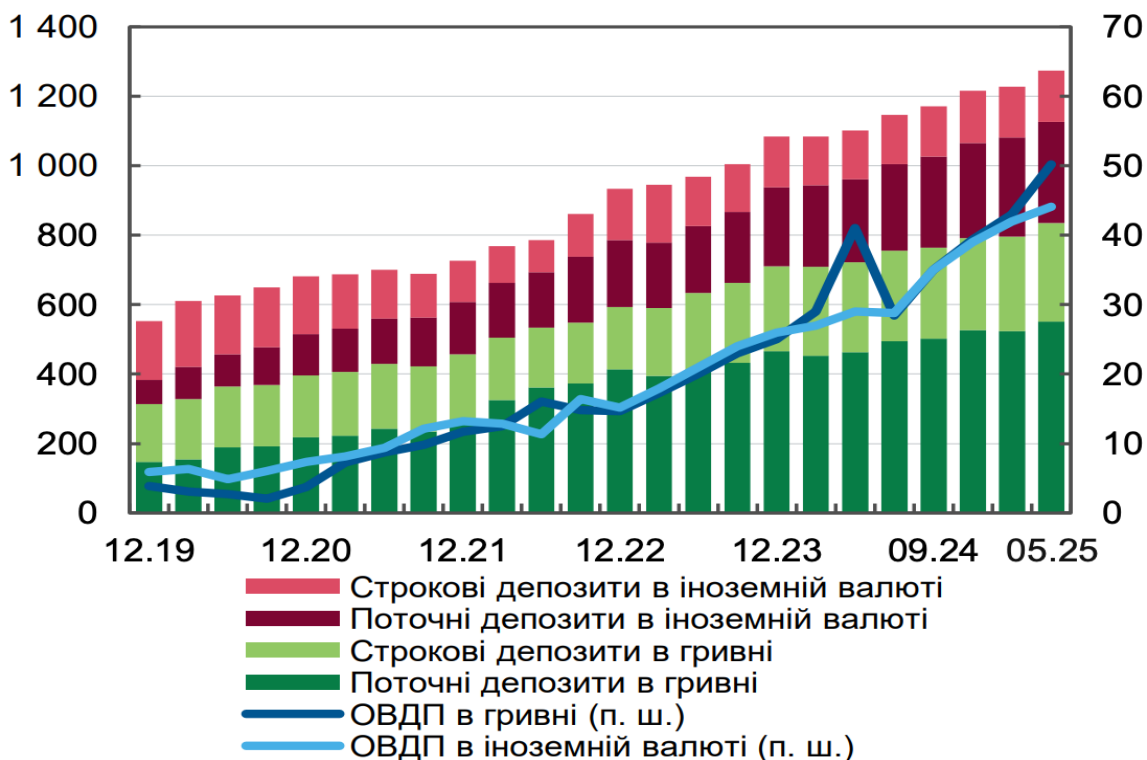

Рис 1. Основні інструменти фінансових заощаджень домогосподарств, млрд грн.
Джерело: НБУ (2025). Основні інструменти фінансових заощаджень домогосподарств, млрд грн.

В умовах економічної нестабільності та обмеженого доступу до зовнішнього фінансування внутрішні заощадження населення набувають особливого значення для економіки України. Саме приватний інвестиційний ринок може стати каналом трансформації цих заощаджень у довгострокові інвестиції. Проте ефективність такого процесу значною мірою залежить від рівня цифрової та фінансової грамотності населення, а також від ступеня довіри до фінансових інститутів і цифрових сервісів.

Аналіз свідчить, що цифрові фінансові інструменти виконують подвійну функцію. З одного боку, вони сприяють накопиченню заощаджень шляхом автоматизації фінансових операцій і спрощення контролю за особистими фінансами. З іншого — вони створюють інфраструктурні умови для залучення цих заощаджень до інвестиційного обігу через інвестиційні додатки, брокерські сервіси та інші цифрові платформи. Такий підхід дозволяє підвищити мобільність капіталу та розширити базу приватних інвесторів, включаючи молодь та представників середнього класу, які раніше могли не мати досвіду або ресурсів для інвестування. (Nicolas Miachon 2026)

Водночас існують суттєві обмеження, що стримують розвиток приватного інвестиційного ринку. До них належать нерівномірний рівень доступу до цифрових фінансових сервісів у різних регіонах, недостатній захист прав інвесторів, низька фінансова грамотність певних груп населення, а також підвищені ризики, пов'язані з волатильністю фінансових ринків та швидкими змінами економічного середовища. У цьому контексті держава відіграє ключову роль у формуванні регуляторного середовища, яке поєднає стимулювання цифрових інновацій із забезпеченням фінансової стабільності.

Важливим є створення стимулів для довгострокового інвестування заощаджень. Це можуть бути як фіскальні інструменти — податкові пільги на довгострокові депозити чи інвестиції в облігації внутрішньої державної позики, так і

державні гарантії безпеки інвестиційних продуктів. Поєднання податкових та фінансових стимулів із цифровими сервісами дозволяє заохотити населення до регулярного інвестування, а також створює умови для стабільного накопичення фінансового капіталу, який може бути направлений на розвиток підприємств та модернізацію економіки. (EU agrees rules to boost retail investment in capital markets 2025)

Додатково важливим є запровадження державних гарантій безпеки інвестиційних продуктів. Такий підхід знижує психологічний бар'єр для нових інвесторів, особливо серед груп населення з низькою фінансовою грамотністю або обмеженим досвідом управління заощадженнями. Гарантії можуть поширюватися як на банківські депозити та облігації внутрішньої державної позики, так і на інвестиційні фонди, що спрямовують ресурси у стратегічні сектори економіки. Це підвищує довіру громадян до інституцій ринку та стимулює довгострокове планування власних фінансів. (Gunbir Singh Baveja, Aaryavir Verma 2024)

Ще одним важливим інструментом стимулювання є інформаційні та освітні ініціативи, що поєднують фінансову освіту із практичними цифровими сервісами. Наприклад, онлайн-платформи для інвестування можуть пропонувати інтерактивні калькулятори, автоматизовані стратегії накопичення та персоналізовані рекомендації щодо розподілу активів. Крім того, інтеграція таких сервісів із мобільними додатками банків та соціальними платформами дозволяє створити середовище, де заощадження стають більш прозорими, а процес інвестування — доступним у будь-який час та в будь-якому місці. Це не лише спрощує процес інвестування, але й зменшує ризик помилок, стимулюючи населення вкладати кошти на довгострокову перспективу. (Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року 2024)

Важливо також відзначити, що цифровізація фінансових послуг сприяє

появі нових фінансових продуктів, таких як мікроінвестиційні платформи та інструменти для автоматизованого накопичення невеликих сум. Це дозволяє навіть домогосподарствам з обмеженими доходами брати участь у приватному інвестиційному ринку, накопичуючи капітал поступово та без значних ризиків. Поступовий розвиток таких сервісів формує культуру фінансової відповідальності та сприяє поширенню фінансової дисципліни серед населення.

Поєднання фіскальних стимулів, гарантій безпеки та цифрових освітніх механізмів створює синергетичний ефект: воно не лише залучає внутрішні заощадження до інвестиційного обороту, а й формує стійкі інвестиційні звички, підвищує фінансову дисципліну населення та зміцнює загальну економічну стійкість країни. З огляду на це стратегія розвитку приватного інвестиційного ринку України має ґрунтуватися на поєднанні цифровізації фінансових послуг, підвищення фінансової грамотності населення та створення стимулів для довгострокового інвестування. Реалізація таких підходів сприятиме ефективнішій трансформації заощаджень у інвестиції, що своєю чергою матиме позитивний вплив на економічний розвиток країни та зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування. (Танчак Х. 2025)

Додатково варто підкреслити роль інновацій у фінансових технологіях (FinTech) для розширення приватного інвестиційного ринку. Наприклад, технології блокчейн та смарт-контракти можуть забезпечити прозорість інвестиційних угод, автоматичне виконання умов договорів і зменшення адміністративних витрат. Це створює нові можливості для малих та середніх інвесторів і сприяє більш справедливому розподілу фінансових ресурсів. Крім того, аналітичні платформи, що використовують штучний інтелект, можуть прогнозувати ризики та пропонувати персоналізовані інвестиційні стратегії, що підвищує рівень безпеки та привабливості інвестицій для населення. (Nicolas Miachon 2026)

Таким чином, комплексний розвиток приватного інвестиційного ринку в умовах цифровізації передбачає не лише впровадження технологічних інновацій, а й формування відповідальної фінансової поведінки населення, створення надійних регуляторних та освітніх механізмів і поєднання короткострокових та довгострокових стимулів. Такий підхід дозволяє досягти сталого економічного розвитку та забезпечує мобілізацію внутрішніх фінансових ресурсів для інвестування у стратегічні сфери економіки України.

Висновок. У ході дослідження встановлено, що заощадження населення в умовах цифровізації фінансового сектору набувають якісно нового значення як джерело розвитку приватного інвестиційного ринку та формування внутрішніх інвестиційних ресурсів економіки. Цифрові фінансові інструменти створюють передумови для підвищення ефективності акумулювання заощаджень і спрощують їх трансформацію в інвестиції, зменшуючи бар'єри доступу населення до фінансових ринків.

Доведено, що використання мобільного банкінгу та онлайн-інвестиційних платформ позитивно впливає на заощаджувально-інвестиційну поведінку домогосподарств, стимулюючи регулярність накопичень і розширення участі населення у приватному інвестуванні. Це сприяє зростанню ролі внутрішнього капіталу в економіці країни, що є особливо важливим в умовах обмеженого зовнішнього фінансування та підвищеної макроекономічної нестабільності.

Водночас виявлено низку стримуючих чинників, серед яких ключовими є нерівномірний рівень цифрової та фінансової грамотності населення, недостатній рівень довіри до фінансових інститутів, а також регуляторні ризики, пов'язані з розвитком цифрових фінансових сервісів. Подолання зазначених обмежень потребує комплексного підходу з боку держави та фінансового сектору.

Обґрунтовано, що стратегія розвитку приватного інвестиційного ринку України має базуватися на поєднанні цифровізації фінансових послуг, підвищення фінансової грамотності населення та створення стимулів для довгострокового інвестування заощаджень. Реалізація таких заходів сприятиме ефективнішій мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів і посиленню їхнього впливу на економічне зростання та фінансову стійкість країни.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим аналізом впливу окремих цифрових фінансових інструментів на структуру та динаміку заощаджень населення, а також з оцінкою

ефективності механізмів їх трансформації у довгострокові інвестиції. Подальшого вивчення потребують питання впливу рівня цифрової та фінансової грамотності на інвестиційну активність домогосподарств, а також роль державної політики та регуляторного середовища у стимулюванні розвитку онлайн-інвестиційних платформ і автоматизованих систем заощаджень. Важливим напрямом майбутніх досліджень може стати також порівняльний аналіз міжнародного досвіду інтеграції цифрових фінансових сервісів у систему мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів з метою адаптації найбільш ефективних практик до умов розвитку фінансового ринку України.

Література:

1. EU agrees rules to boost retail investment in capital markets (2025). Доступ через: <https://www.ft.com/content/c5e74ffb-3877-41d6-8807-2b7e41a60f3d>
2. Global Findex 2025. Доступ через: <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>
3. Gunbir Singh Baveja, Aaryavir Verma (2024). Impact of Financial Literacy on Investment Decisions and Stock Market Participation using Extreme Learning Machines. Доступ через: <https://arxiv.org/abs/2407.03498>
4. Nicolas Miachon (2026). Mobile banking trends 2026 and beyond. Доступ через: <https://sbs-software.com/insights/mobile-banking-trends-innovation/>
5. Голобородько Я. (2025). Українці зменшили заощадження у банках, але нарощують інвестиції в ОВДП. Доступ через: <https://minfin.com.ua/ua/2025/06/17/153003302/>
6. Одінцов О., В. Огородніков, В. Скорина (2023). Заощадження населення як джерело інвестиційних ресурсів. Менеджмент і бізнес. №1 2023, с. 65-79. Доступ через: <https://emsesd.com.ua/uk/journals/1-2023/zaoshchadzhennya-naseleennya-yak-dzherelo-investitsiy-nikh-resursiv>
7. Кізима Т., В. Маслій, М. Охотницький (2025). Фінансова грамотність, заощадження та інвестиційна діяльність домогосподарств: аналіз тенденцій. Доступ через: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6366>
8. НБУ (2025). Основні інструменти фінансових заощаджень домогосподарств, млрд грн. с. 21. Доступ через: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf
9. Танчак Х. (2025). Відбудова України: пріоритетні сектори для стратегічних інвестицій. Доступ через: <https://hub.kyivstar.ua/articles/vidbudova-ukrayini-prioritetni-sektori-dlya-strategichnih-investiczij>
10. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. (2024) Доступ через: <https://www.nssmc.gov.ua/zatverdzheno-natsionalnu-stratehiu-rozvytku-finansovoi-hramotnosti-do-2030-roku/>
11. Саволайнен, І. П., Філіпенко, Л. В., & Колеватов, О. О. (2025). Соціальні наслідки цифрової нерівності в українському суспільстві в контексті глобалізації. Вісник гуманітарних наук, (6). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15126266>